

คู่มือเตรียมสอบ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

เจ้าหน้าที่สอบส่วน ปฏิบัติการ

ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 ความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน) การสอบแบบปรนัย มีข้อสอบเนื้อหาที่สอบ ประกอบด้วย
- (1) ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
 - (2) ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติแห่งรัฐ และการปฏิรูปประเทศ
 - (3) ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2563
 - (4) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
 - (5) พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
 - (6) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - (7) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกฤษฎีกา พ.ศ. 2552
 - (8) ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ส่วนที่ 2 ความรู้เฉพาะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน (คะแนนเต็ม 160 คะแนน) การสอบแบบอัตนัย มีข้อสอบเนื้อหาที่สอบ ประกอบด้วย
- (1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560
 - (2) ระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการแจ้ง การร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง การพิจารณาเรื่องร้องเรียน พ.ศ. 2526
 - (3) ประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง กำหนดเรื่องให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณา ตามมาตรา 37 (8) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 พ.ศ. 2562
 - (4) ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ
 - (5) ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริง

เปิดติวครบวงจร ทุกหน่วยงานสอบและติวทางไปรษณีย์ ติดต่อ 02-3186868, 02-3141492

ศูนย์รวมคู่มือเตรียมสอบและแนวข้อสอบ มีวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือทั่วประเทศ

บริการจัดส่งพัสดุ หรือ ฝากตัวแทนในสต็อก www.thebestcenter.com

ติดต่อไลน์ Line ID : @thebestcenter หรือ Line ID : 0822151906

280.-

ความรู้เกี่ยวกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน

➤ ประวัติความเป็นมาระบบผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในอดีตรูปแบบการเมืองการปกครองของไทยที่เก่าแก่และยืนยาวที่สุด ก็คือ ระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยสมัยพ่อขุนรามคำแหง “ที่ปากประตูเมืองจะมีกระดิ่งแขวนไว้ให้ประชาชนที่ทุกข์ร้อน ข้องใจมาตักกระดิ่ง และเมื่อพ่อขุนรามคำแหงผู้เป็นเจ้าเมืองได้ยินก็จะเรียกมาถาม และพิจารณาตัดสินหาความชอบธรรมให้” ต่อมา เมื่อมีการพัฒนาการเมืองการปกครอง ความใกล้ชิดระหว่างผู้มีอำนาจบริหารระดับสูงกับราษฎรมีความเห็นต่างมากขึ้น อีกทั้งความสลับซับซ้อนในวิธีปฏิบัติทางการปกครองเพิ่มขึ้น จึงเกิดแนวความคิดที่จะควบคุมฝ่ายบริหารโดยผ่านกลไกพิจารณาตรวจสอบหรือการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนที่ ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชน

ในปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มี “ผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภา” ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2517 แต่ในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการปรับปรุงร่าง รัฐธรรมนูญโดยตัด ในส่วนของผู้ตรวจการแผ่นดินออกไป

ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2533 คณะกรรมาธิการการปกครอง และคณะกรรมาธิการกิจการสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสถาบันนโยบายศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้จัดสัมมนาเรื่องผู้ตรวจการรัฐสภาขึ้น โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสัมมนาเกือบ 80 คน นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการระดมความคิดเห็นอย่างเป็นทาง การ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้งผู้ตรวจการรัฐสภา

นับแต่นั้นเป็นต้นมาได้มีการจัดสัมมนา มีการอภิปรายและเผยแพร่แนวความคิดทางสื่อสารมวลชน ต่างๆ มากขึ้น แต่แนวคิดดังกล่าวยังคงรับรู้อยู่ในกลุ่มสมาชิกรัฐสภา นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งเท่านั้น หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2538 จึงเกิดแรงผลักดันอย่างจริงจังในการที่จะบัญญัติสถาบันผู้ตรวจการรัฐสภาไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศไทย โดยแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2534 ฉบับที่ 5 ปีพุทธศักราช 2538 โดยบัญญัติในมาตรา 162 ทวิ ดังนี้

“พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ตรวจการรัฐสภามีจำนวนไม่เกินห้าคน ตามมติของรัฐสภาและให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้ตรวจการรัฐสภา”

เนื่องจากไม่มีบทบังคับในเรื่องระยะเวลาการดำเนินการ ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวจึงไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการรัฐสภาขึ้น

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากมีกระแสผลักดันให้มีการปฏิรูปการเมือง จนกระทั่งได้นำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ฉบับที่ 6 แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2539 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 211 ในเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น การจัดตั้งระบบผู้ตรวจการแผ่นดินจึงประสบความสำเร็จโดยใช้ชื่อว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” และได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 7 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มาตรา 196 มาตรา 197 และมาตรา 198 และกำหนดให้มีการตราพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เพื่อรองรับและกำหนด รายละเอียดในการปฏิบัติ ซึ่งรัฐสภาก็ได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว และประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรฐสภา พ.ศ. 2542 ขึ้น

เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2543 ได้มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้นายพิเชต สุนทรพิพิธ เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย และต่อมาใน วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2543 ได้มีคำสั่งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาแต่งตั้งให้นายปราโมทย์ โชติมงคล เป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรกของประเทศไทย และให้ถือว่า วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2543 เป็นวันก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอีกด้วย ต่อมาได้มีการคัดเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอีก 2 คน คือ นายพลทรัพย์ ปิยะอนันต์ และ พลเอกธีรเดช มีเพียร ซึ่งบัดนี้ได้ครบวาระการดำรงตำแหน่งไปแล้ว กรณี พลเอกธีรเดช มีเพียร นั้น ได้ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินคนแรก

ต่อมา เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร โดยคณะบุคคลที่เรียกว่า “คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.)” และได้มีการประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งโดยหลักการแล้วพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญย่อมต้องถูกยกเลิกไปด้วย แต่ คปค. ได้มีประกาศ คปค. ฉบับที่ 14 ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2549 ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอยู่ต่อไป โดยให้เหตุผลว่า “เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียนและการบริหารราชการแผ่นดินและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างต่อเนื่อง คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจึงมีประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศเป็น อย่างอื่น” ซึ่งทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภายังคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อแก้ไขความทุกข์ร้อนให้แก่ประชาชน

หลังจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถูกยกเลิก ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 โดยบัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับสำหรับเป็นแนวทางในการปกครองประเทศ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทุกขั้นตอน เมื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จและจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ผลปรากฏว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับ โดยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งยังคงระบบผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยบัญญัติให้เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐต่อไป พร้อมทั้งมอบอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมให้อีกหลายประการ และมีการเปลี่ยนแปลงชื่อจาก “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” เป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

และในปี พ.ศ. 2552 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ขึ้น

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 เรื่องการสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ยังคงให้องค์กรอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

6 เมษายน พ.ศ. 2560 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(2) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(3) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

ปัจจุบันมีผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมด 3 คน ประกอบด้วย นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน รองศาสตราจารย์อัสสรีร์ หารราชอุฏโฏโรจน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และนายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

Timeline สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

14 กันยายน 2542

ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2542

1 เมษายน 2543

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาคนแรก
เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2543 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ นายพิเชต สุนทรพิพิธ เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (คนแรกของประเทศไทย)

12 เมษายน 2543

จัดตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา 12 เมษายน 2543 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

19 กันยายน 2549

เกิดการรัฐประหาร ส่งผลให้ พ.ร.บ. ประกอบฯ ถูกยกเลิก
เกิดการรัฐประหาร คปค. ยึดอำนาจ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. 2542 ถูกยกเลิก

21 กันยายน 2549

ให้ พ.ร.บ. ประกอบฯ มีผลบังคับใช้ต่อไป
คปค. มีประกาศฉบับที่ 14 ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.2542 มีผลบังคับใช้ต่อไป

24 สิงหาคม 2550

เปลี่ยนชื่อองค์กรเป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

2552

พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปี พ.ศ. 2552 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ขึ้น

22 พฤษภาคม 2557

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 เรื่องการสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ยังคงให้องค์กรอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

6 เมษายน 2560

ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

27 ธันวาคม 2560

ประกาศใช้ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

ประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 ธันวาคม 2560

ปัจจุบัน

ปัจจุบันมีผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมด 3 คน ประกอบด้วย

- นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- รองศาสตราจารย์อิสสระีย์ หารษาจรูญโรจน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

➤ หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

หน้าที่และอำนาจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ดังนี้

มาตรา 230 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม แก่ประชาชน หรือเป็นการละเมิดประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ
2. แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรม นั้น
3. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
4. ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (1) หรือ (2) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการ ตามที่เห็นสมควรต่อไป
5. ในการดำเนินการตาม (1) หรือ (2) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีการผิด ดังต่อไปนี้

1. บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็น ต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
2. กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหา เกี่ยวกับความชอบด้วย รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณา วินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.2560

ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ดังนี้

มาตรา 41 สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
2. อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
3. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
4. ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติมอบหมาย

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

รองศาสตราจารย์อิสสระีย์ ธรรมาจรูญโรจน์
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

➤ วิสัยทัศน์ (Vision)

“เป็นกลไกหลักในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อความเป็นธรรมของแผ่นดิน”

การดำเนินงานในช่วงแผนยุทธศาสตร์ฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน โดยการพัฒนาวัฒนธรรมและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพสูง การพัฒนางานด้านวิชาการส่งเสริมและพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากขึ้น ใช้เวลาทำงานน้อยลง แต่เสร็จสมบูรณ์และเกิดผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น

➤ พันธกิจ (Mission)

ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ยั่งยืน

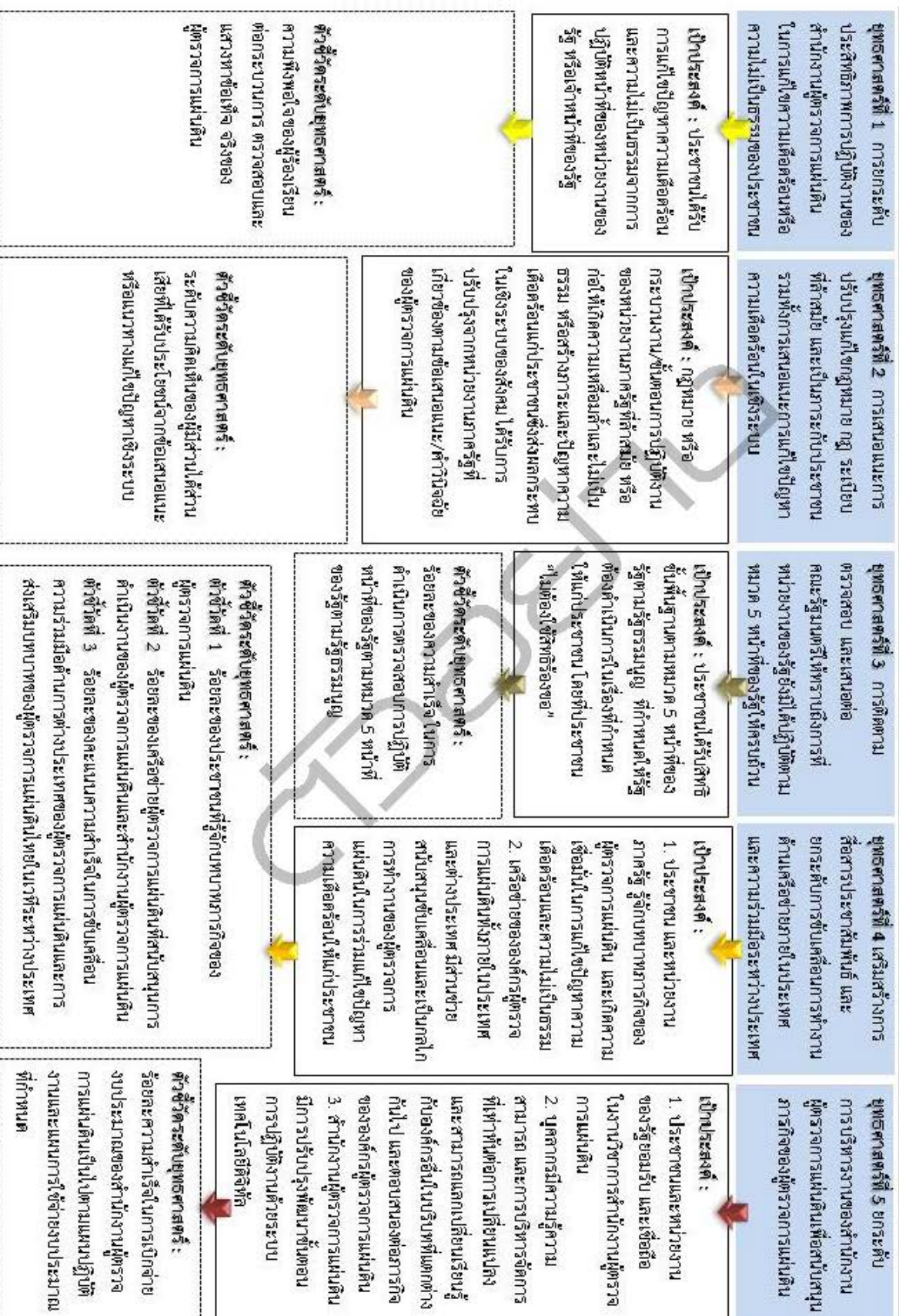
1. การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม
2. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม
3. รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

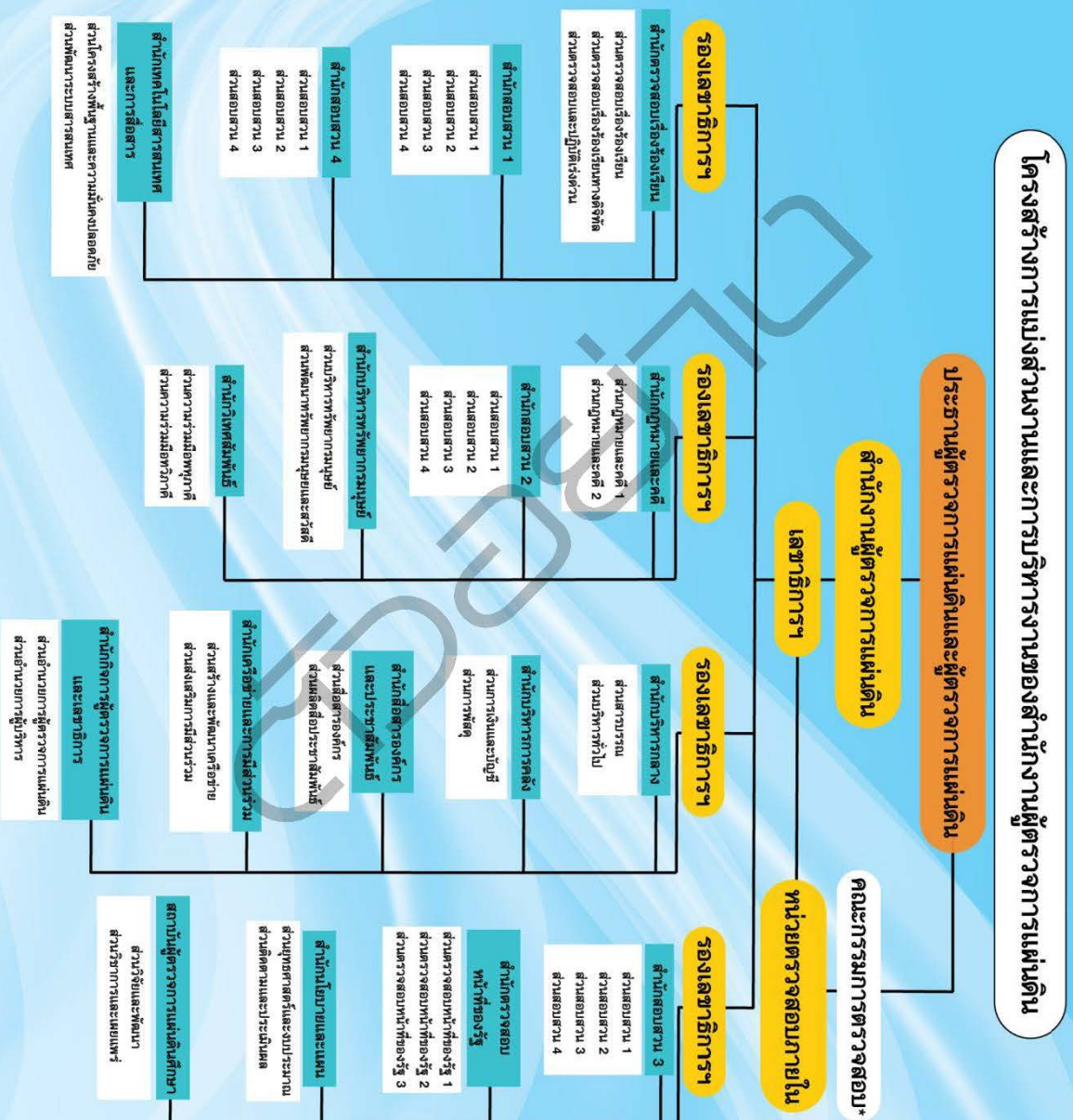
พันตำรวจโท กิรป กฤตธีรานนท์
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ	ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับปรุงคุณลักษณะพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ			
แผนงาน	1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ ด้านการปรับปรุงคุณลักษณะพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ		4. แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
ผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน	ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ			
ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์	1. ร้อยละความสำเร็จในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน 2. ร้อยละของประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน		ประชาชนที่มีวัฒนธรรม ค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ	
เป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน	ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างรวดเร็วและยั่งยืน		สังคมไทยมีภาพลักษณ์ความซื่อสัตย์สุจริต ศีลธรรม ภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	
แผนระดับที่ 3				
วิสัยทัศน์	ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรหลักในการทำงานเชิงรุก ที่มุ่งแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ			
พันธกิจ	1. การแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานในใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือไม่เป็นธรรม หรือเป็นภาระแก่ประชาชน โดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ	3. การเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่ควรปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าของรัฐธรรมนูญของรัฐธรรมนูญ	4. การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น
เป้าหมายองค์กร	ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างรวดเร็วและยั่งยืน			
ตัวชี้วัดองค์กร	ตัวชี้วัดองค์กรที่ 1 ร้อยละความสำเร็จในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตัวชี้วัดองค์กรที่ 2 ร้อยละของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน			

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ และในวาระที่ประชาชน รวมทั้งการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนในเชิงระบบ	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การติดตามตรวจสอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติตามหมวด 5 ทวิของรัฐให้ครบถ้วน	ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และยกระดับการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านเครือข่ายภายในประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ	ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับการบริหารงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน
กลยุทธ์ที่ 1.1 การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบและการแสวงหาข้อเท็จจริง กลยุทธ์ที่ 1.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการร้องเรียนของประชาชน กลยุทธ์ที่ 1.3 การพัฒนากระบวนการติดตามผลคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กลยุทธ์ที่ 2.1 การเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และเป็นวาระที่ประชาชน กลยุทธ์ที่ 2.2 การแก้ไขความเดือดร้อนในเชิงระบบที่เกิดจากคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมในวงกว้าง	กลยุทธ์ที่ 3.1 การติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ตามหมวด 5 ทวิของรัฐ กลยุทธ์ที่ 3.2 การพัฒนาฐานข้อมูล และระบบดิจิทัลเพื่อติดตามและรายงานการปฏิบัติตามหมวด 5 ทวิของผู้ตรวจการรัฐธรรมนุญ	กลยุทธ์ที่ 4.1 การประชาสัมพันธ์เชิงรุกของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อการรับรู้ผู้สนใจหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน รวมทั้งมาตรการในเชิงป้องกัน กลยุทธ์ที่ 4.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารภายในองค์กร กลยุทธ์ที่ 4.3 การสร้างพัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทุกภาคส่วนด้านเครือข่ายในประเภทของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน กลยุทธ์ที่ 4.4 การส่งเสริมบทบาทและความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งบทบาทที่สำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	กลยุทธ์ที่ 5.1 การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และการพัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานการทำงานในระดับสากล กลยุทธ์ที่ 5.2 การพัฒนาศักยภาพความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านการตรวจการแผ่นดินและสำนักงานสนับสนุน กลยุทธ์ที่ 5.3 การเสริมสร้างธรรมาภิบาล และคำนึงผลประโยชน์ของบุคคล สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน กลยุทธ์ที่ 5.4 การยกระดับมาตรฐานและพัฒนาความร่วมมืองานด้านวิชาการ และงานวิจัยเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภายในและต่างประเทศ กลยุทธ์ที่ 5.5 การพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นระบบดิจิทัล

ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ (Constitution)

รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดของการปกครองประเทศ รัฐธรรมนูญเป็นแม่บทของกฎหมายทั้งหลายทั้งปวงในประเทศ ถ้ากฎหมายใดที่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญกฎหมายนั้นถือว่าเป็นโมฆะใช้บังคับไม่ได้ และโดยทั่วไปแล้ว รัฐธรรมนูญจะบัญญัติหลักการที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการบริหารประเทศไว้ เช่น รูปของรัฐ การแบ่งอำนาจอธิปไตย สิทธิหน้าที่ของประชาชน และระเบียบแบบแผนของการปกครอง เป็นต้น

ในทุกประเทศไม่ว่าจะปกครองในระบอบใดย่อมจะมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองทั้งนั้น แต่ประเภทและที่มาของกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นอาจจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะแต่ละประเทศอาจจะมีสาเหตุของการบัญญัติต่างกัน และบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนั้นก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามลัทธิ อุดมการณ์ ปรัชญาทางการเมืองของแต่ละประเทศ แม้แต่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่ใช้มาแล้วหลายฉบับนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา และรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับยังมีเนื้อหาในบทบัญญัติที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริหารประเทศในขณะนั้น ๆ ว่าจะต้องการอย่างไร ก็จะมีบัญญัติไปอย่างนั้น เพื่อสนองความต้องการของตัวเอง แต่ที่สำคัญและเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมยกย่องรัฐธรรมนูญของไทยก็คือ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมหลายต่อหลายครั้งก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญทุกฉบับยังยึดมั่นเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศตลอดมา

คำว่า “รัฐธรรมนูญ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Constitution นั้น นักปราชญ์ได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

Aristotle ให้ทัศนะว่า รัฐธรรมนูญเป็นรากฐานที่กำหนดลักษณะโครงสร้างและการจัดสรรอำนาจทางการเมือง และยังแสดงออกถึงแนวการดำเนินชีวิตของราษฎร กล่าวคือ รัฐธรรมนูญของอริสโตเติลมีความหมายในเบื้องต้นเป็นเอกสารทางกฎหมายและการเมืองที่อธิบายถึงลักษณะการจัดระเบียบ ตำแหน่งหน้าที่และการแบ่งสรรอำนาจ

รัฐธรรมนูญในความหมายทั่วไป หมายถึง กฎหมายสูงสุดของรัฐที่ได้บัญญัติขึ้นไว้อย่างแน่นอนชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร รัฐธรรมนูญจะมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบและกระบวนการในการปกครอง ขอบเขตอำนาจและความรับผิดชอบขององค์การทางการเมือง การปกครองแห่งรัฐ (หรือที่เรียกว่า รัฐบาล) รวมตลอดถึงการกำหนดหลักประกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมูลฐานของพลเมือง กฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นถือว่ามีฐานะสูงกว่ากฎหมายประเภทอื่น ๆ

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้ให้ความหมายของรัฐธรรมนูญไว้ว่า “รัฐธรรมนูญ” หมายถึง กฎหมายที่กำหนดระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจเหล่านั้นต่อกันและกัน

ในพจนานุกรมกฎหมายอเมริกัน (Black's Law Dictionary) ได้ให้ความหมายของรัฐธรรมนูญไว้ว่า รัฐธรรมนูญคือ กฎหมายที่กำหนดกฎเกณฑ์และเป็นพื้นฐานของรัฐซึ่งอาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ โดยกำหนดลักษณะและแนวทางเกี่ยวกับรัฐบาลวางหลักพื้นฐานสำหรับรัฐบาลดำเนินการ จัดรูปแบบของ

รัฐบาลและกำหนดเกณฑ์กระจายและจำกัดบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน และวางหลักในการใช้อำนาจ อธิปไตยว่ามีขอบเขตมากน้อยแค่ไหนเพียงไร

Buszar steven กล่าวว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดอำนาจในส่วนต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยระบุว่าจะใช้ อำนาจอย่างไร และอำนาจของรัฐบาลมีมากน้อยเพียงไรเหนือประชาชน

สำหรับความหมายรัฐธรรมนูญอื่น ๆ ที่นักคิดนักปราชญ์ท่านให้ไว้มีหลายความหมาย คือ

Austin รัฐธรรมนูญ คือ สิ่งที่กำหนดโครงสร้างของการปกครองสูงสุด

Dicey รัฐธรรมนูญของรัฐประกอบด้วยกฎเกณฑ์ทั้งหลายทั้งปวงที่เป็นผลไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมในการแจกแจงการใช้อำนาจสูงสุดของรัฐ

Bryce รัฐธรรมนูญของรัฐประกอบด้วยบรรดา กฎเกณฑ์หรือกฎหมายซึ่งกำหนดรูปแบบของรัฐบาล และกำหนด สิทธิหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อรัฐบาลและรัฐบาลที่มีต่อพลเมือง

Woolsey รัฐธรรมนูญ คือ การรวบรวมบรรดาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอำนาจของรัฐบาล และสิทธิของราษฎร ตลอดจนการจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับราษฎร

จากความหมายและทัศนะเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญที่นักปราชญ์หลายท่านได้ให้ไว้แล้วข้างต้นนั้น ถ้าพิจารณาให้ละเอียดแล้ว จะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกันเฉพาะถ้อยคำสำนวนเท่านั้น แต่ในด้านเนื้อหาสาระแล้วจะมีลักษณะความหมายคล้ายคลึงกัน แต่พอจะสรุปประเด็นสำคัญของรัฐธรรมนูญได้ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด (Supreme Law) ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐจะเห็นได้ชัดเจน คือ รัฐธรรมนูญจะบรรจุเฉพาะเนื้อหาสาระที่สำคัญที่สุดต่อการบริหารบ้านเมือง เป็นต้นแบบของกฎหมายอื่นในเวลาต่อมา กฎหมายใดที่มีบทบัญญัติขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญกฎหมายนั้นเป็นโมฆะ ไม่มีผลทางปฏิบัติ
2. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลัก (Basic Law) หรือกฎหมายอันเป็นรากฐาน (Fundamental Law) หรือกฎหมายเบื้องต้น (Private Law) เพราะในรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับจะระบุไว้เฉพาะเรื่องที่เป็นสาระสำคัญอย่างกว้าง ๆ ไม่มีรายละเอียด เช่น เรื่องของการดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหาร จำนวนสมาชิกแต่ละสภา การประชุมสามัญและวิสามัญ สิทธิหน้าที่ของประชาชน เป็นต้น กล่าวได้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญอาจเปรียบเสมือนกฎหมายหลักที่กำหนดขอบเขตหรือสาระของกฎหมายต่าง ๆ นั้นเอง
3. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่มีความคงทนถาวร (Permanence) ยากต่อการแก้ไข กฎหมายรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศเป็นเครื่องมือสำหรับการปกครองประเทศเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์พูนสุขของประชาชนทุกถ้วนหน้า บทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญจึงเป็นเรื่องที่มีสาระสำคัญ ๆ ดังนั้นจึงยากต่อการแก้ไขซึ่งเป็นผลต่อบ้านเมือง เพราะเท่ากับเป็นการสั่นคลอนมิให้องค์การบริหารบ้านเมืองแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อปกครองประเทศตามอำเภอใจได้ แต่อาจมีผลเสียทำให้เกิดการปฏิวัติหรือรัฐประหารได้เช่นเดียวกัน อันเป็นผลทำให้เกิดรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาแทนในการปกครองประเทศจำเป็นต้องมีกฎหมายที่ใช้เป็นหลักในการปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้วิธีการดำเนินงานต่างๆ